Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 208. Mercuri în 20 Septembre (2 Octombre.)

DREPTATEA

Apare în fie-care di de lucru la amiadi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci.) — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserţiuni: 1 cm.□ 1 cr., plus 30 cr. timbru.
Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: Adrian P. Deseanu.

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse,) Nr. 41
Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

„Reformele“.

Timişoara, 2 Octombre n.

Suntem de o di în »lumea nouă« pe care foile jidano-liberale au salutat-o în imnuri şi dythirambi ca pe o lume din poveste cu rîuri de lapte şi fără necasuri. Şi n'am observat nici o schimbare.

Soarele a rĕsărit tot din aceeaşi parte, pămêntul nu şi-a sărit din osie, ceriul nici nu s'a înseninat nici nu s'a întunecat, luna nu şi-a schimbat faţa argintie. Toate au rĕmas cele vechi şi 'n aceasta lume nouă.

Pre când noaptea îşi adună aripile sale negre ca sĕ dispară, aurora se va deschide asupra unei *alte* Ungarii, şi razele întraurite ale soarelui ce rĕsare vor străluci asupra unei altfeliu de Ungarii, *nu* ca şi până de o mie de ani. În noaptea aceasta se întêmplă o moarte mare şi inmediat după ea o naştere mare: moare trecutul putred şi vine viitoriul scump şi sfânt, care ne ademeneşte cu glorie . . .

Astfeliu începe »P. Napló« — archi-jidovescul organ al alianţei israelite pentru părţile Ungariei. Astfeliu îşi închipue ei începutul epocei reformelor, lin, neted, solemnel, numai cu poesie şi cu colorit.

Noi nu ne putem închipuí, ca lucrurile sĕ meargă chiar aşa de poetic şi neted. Căci

„Din munţii nordici până la marginile Carpaţilor ardeleni, din graniţă până jos la Dunăre factorii statului *maghiar*, cu simbolul tricolorului naţional *maghiar*, în limba oficioasă *maghiară* şi în numele statului *maghiar*, vor începe marea operă a evidenţei naţionale“ — dice P. Napló.

Eată de ce credem noi că lucrul nu va merge chiar aşa de neted.

În urmă ori şi cum ar fi, inovările sunt mari, încurcăturile încă mari vor fi. Poporul nostru blând şi calm poate că nu-şi va perde paciinţa. A dat atâtea dovedi de marea sa blândeţă de oaie. Dar' i-se vor face de sigur o mulţime de nedreptăţi. *Acestea toate am dori noi* sĕ le cunoaştem şi sĕ le facem cunoscute.

În faţa acestor lucruri am vrè sĕ ştim ce *gândeşte* şi ce *simte* ţeranul nostru.

Sentimentul lui religios şi naţional se va tulburá de sigur, şi de şi va satisface legilor, el va dá de sigur espresiune altcum indignării sale.

Eată toate aceste ferberi de sentiment, toate aceste schimbări în modul de gândire a poporului nostru sunt preţioase pentru a putè combate »reformele« acestea nedorite de noi. Apelăm deci la tot românul inteligent, care ştie sĕ observe, sĕ simtă şi sĕ spună ce a simţit şi observat, ca sĕ ne scrie totul.

Dacă acum factorii statului încep »marea operă« a evidenţei naţionale maghiare, sĕ ţinem şi noi în evidenţă preste toate ticăloşiile, nedreptăţile şi turburările ce vor fi eventual împreunate cu aceste »reforme«.

Grabnic, scurt dar' precis sĕ ni-se spună despre toate momentele ce în materia aceasta se vor părè interesante.

La lucru deci!

Vocea bisericei.

III.

Epistola pastorală

a Episcopilor catolici.

Iubiţi în Christos Fii!

Cu adâncă durere sufletească Vĕ aducem la cunostinţă, că legea despre aşa numita „căsătorie civilă“ va întrá în vieaţă la prima di a lunei Octobre a anului curent. Prin urmare începênd din diua aceea în trebile Voastre de căsătorie veţi fi siliţi şi Voi a băgá în seamă, pe lângă ţinerea strînsă a legilor bisericeşti, şi rênduelile cuprinse în legea amintită.

Voi ştiţi, că noi am îndreptat o preaumilită representaţiune la treptele tronului, un memorial către înaltul guvern, şi că am spus'o şi cu graiul víu acolo, unde am avut drept şi datorinţă — anume în casa ţerii:

că legea aceasta se împotriveşte cu învĕţăturile sfintei noastre credinţe;

că ne despoaie pe noi catolicii de dreptul nostru recunoscut şi folosit în decurs de nouĕ veacuri;

că va slăbí religiositatea şi moralitatea legată de aceasta;

că primejdueşte curăţenia familiei, care de la sfântul rege Stefan şi până în dilele noastre a străplantat din neam în neam virtuţile religioase şi patriotice ale strămoşilor.

Dar' nu ne-am îndreptat numai către cei ce ţin în mână destinele ţerii, ci în scrisoarea noastră pastorală V'am provocat pe Voi, sĕ cereţi cu ferbinţi rugăciuni de la Atotputernicul ajutoriu spre folosul bisericei şi a patriei.

Cu un cuvênt atât ca archierei, cât şi ca legiuitori, ca credincioşi şi ca cetăţeni, am cercat toate, ca sĕ împedecăm ajungerea la putere a legii acesteia.

Cu toate aceste dumnedeeasca provedinţă, a cărei căi sunt nepătrunse, şi care şi din cele rele poate sĕ scoată la iveală lucruri bune, a lăsat, ca instituţiunea numită „căsătorie civilă“ sĕ fie introdusă şi în ţeara noastră.

Oare nu s'a întêmplat asta pentru aceea, ca legea aceasta sĕ fie încercarea alipirei Voastre la credinţa cea adevĕrată şi a supunerei neclătite faţă de sfânta noastră Maică Biserică catolică?

Pentru-că, iubiţilor în Christos Fii! pre cum deprinderile în arme îi oţelesc pe soldaţi, şi luptele nasc viteji: tocmai aşa şi pe cei ce îl mărturesc pe Christos, luptele, nécazurile şi primejdiile îi cearcă, şi numai aceia, cari vor stá în credinţa cea adevĕrată şi în faptele corĕspundĕtoare acestei credinţe până în capet, vor dobândí cununa învingerii, pe care ni-a pregătit-o noauĕ tuturor Domnul!

Aşa dară pentru ca sĕ Vĕ întărim în fidelitatea către sfânta noastră credinţă şi în alipirea către Sfânta Maica Biserică; pentru ce sĕ Vĕ ferim de greşelile, în cari V'ar putè împinge legea cea nouă: ţinem a fi datorinţa noastră archierească, sĕ Vĕ arĕtăm următoarele:

Întâiu: Ce învaţă şi ce Vĕ demandă Voauĕ, Credincioşilor sĕi, Sfânta Maică Biserică privitor la căsătorie.

A doua: Cum trebue sĕ Vĕ purtaţi faţă de legea cea nouă.

Când ne îndreptăm în afacerea aceasta de mare însemnătate către Voi cu învĕţături şi îndrumări, Vĕ provocăm şi Vĕ rugăm serios, ca pentru mântuirea sufletelor Voastre nemuritoare sĕ primiţi cuvintele noastre cu adâncă băgare de samă şi cu sfântă ascultare, fiind convinşi, că le îndreptăm către Voi în urma acelei rĕspunderi grele, ce a lăsat-o Domnul Isus Christos Apostolilor şi următorilor lor, adecă nouĕ, ca sĕ vĕ călăuzim pe voi, credincioşii încredinţaţi păstoririi noastre, prin toate împregiurările schimbătoare ale vieţii, pe calea sfintei noastre credinţe, la vieaţa vecinică.

I.

Când vĕ arĕtăm pe scurt, care este învĕţătura Maicii Biserice despre căsătorie, sĕ nu credeţi, Iubiţilor Fíi, că adi în urma legii celei noue V'am propune în această privinţă învĕţături noue. Nici de cât.

Ceea-ce a vestit Isus Christos întru plinirea timpului, ceea-ce ni-a propus Biserica Sa, Maica Biserică catolică, sĕ credem, aceea V'o vestim Noi Vouĕ şi astădi.

Ce învaţă aşadară Biserica despre căsătorie?

Învaţă mai întâiu:

că după rênduieala lui Christos între creştini numai aceea se poate numí căsătorie, care totodată e şi taină; tocmai de aceea ori-ce altă legătură, care nu s'a făcut ca taină, întêmple-se chiar şi înaintea auctorităţii civile, nu se poate numí căsătorie, şi a vieţuí într'o astfeliu de legătură nu este altceva, de cât o împreună-vieţuire pĕcătoasă petrecută afară de hotarele căsătoriei.

Prin urmare catolicii nici în viitoriu nu vor putè sĕ încheie căsătorii adevĕrate într'alt chip, de cum au încheiat părinţii nostri, adecă după legile maicii biserice, înaintea parochului respectiv ori a încredinţatului dînsului şi în fiinţa de faţă alor doi martori.

Biserica învaţă în locul al doilea:

că adevĕrata căsătoria încheiată valabil nu se poate desface.

Aşadară credincios catolic nu poate sĕ încheie căsătoria nouă până atunci, până când se află în vieaţă soţul sĕu.

Biserica învaţă în locul al treilea:

că credincios catolic nu poate sĕ încheie o astfeliu de căsătorie, în calea căreia se află vre-o pedecă bisericească, afară de casul dacă biserica îl desleagă de la pedeca aceea.

Aşadară în tocmai pre cum în trecut, aşa şi în viitoriu va fi dator credinciosul catolic, sĕ facă înainte de toate cunoscută parochului propriu căsătoria, ce voieşte, sĕ o încheie, ca de cumva ar fi ceva pedecă şi ar fi cu putinţă, sĕ fie deslegat de la aceea;

ear' de ar fi o pedecă, de la care biserica nu poate deslegá, atunci căsătoria nu se poate încheiá.

Aceste sunt dogme catolice, de la cari Biserica nu poate sĕ abdică nici de dragul oamenilor, nici pentru prepotenţa puternicilor, nici pentru legile omeneşti; şi nu ar putè sĕ abdică nici atunci, dacă ar trebuí, sĕ fie espusă la ori-ce prigoniri.

E adevĕrat, că este spre binele Bisericii, dacă legile ei le cinsteşte şi statul şi dacă stărue şi pretinde, ca sĕ fie ţinute; dar' de altă parte şi statul are mare folos din aceea, dacă credincioşii Bisericii ţin cu scumpĕtate poruncile religiunii lor; pentru-că e un adevĕr recunoscut, că temelia şi tăria ţĕrilor se află în religiositatea popoarĕlor sale.

Dacă înse statul spre paguba sa proprie lasă biserica sĕ fie avisată numai la puterea sa, ori ce e şi mai rĕu, dacă nebăgând în samă instituţiunile ei, îngrunează esecutarea legilor ei: ce poate sĕ facă Biserica alta, de cât în conştiinţa chiămarii sale sĕ înainteze pe calea, ce i-a desemnat-o dumnedeescul ei întemeiător Isus Christos, vestind cu tărie cu cuvintele Apostolului, că: „Se cade a ascultá mai vîrtos de Dumnedeu, de cât de oameni.“

Astfel a lucrat Biserica în trecut, astfel va lucrá şi în viitoriu.

Voi ştiţi, iubiţi Fíi, ce prigoniri crâncene au trebuit sĕ sufere creştinii cei dintâiu.

Dacă se mărturisiau de creştini, dacă îşi împliniau datorinţele faţă de biserica lor, erau tîrîţi în temniţe, erau aruncaţi înaintea fierelor sĕlbatice ori erau ucişi cu alte feliuri chinuitoare de moarte.

Clătitu-s'a între prigonirile acele fidelitatea creştinilor către credinţa lor sfântă?

Nu s'a clătit.

Încetat-a alipirea credincioşilor către biserica lor?

N'a încetat.

Dimpotrivă! Sute de mii şi milioane

şi-au vărsat sângele pentru Christos şi pentru biserica sa.

Ori poate, că biserica a învěţat atunci altceva, şi ca sě uşureze soartea credincioşilor sěi, a retăcut învěţături de acele, cari se împotriviau cu vederile şi legile statului?

Nici de cât!

Biserica privitoriu la căsătorie a propus şi în mijlocul prigonirilor, că căsătoria creştină nu e ca cea păgână; ci că e taină; că nu se poate desface, şi că credincioşii ei, cari vreau sě încheie căsătorii, trebue sě le încheie după legile ei.

O adevereşte asta deja s. Ignaţiu, nemijlocitul următor al sfântului apostol Petru în scaunul episcopesc din Antiochia.

Anume acest învěţăcel al apostolilor fiind tîrît la Roma, ca acolo pentru credinţa sa în Iisus sě fie aruncat înaintea leilor, pe cale — sub paza soldaţilor — a scris mai multe epistole, într'una dintrě cari demandă, ca credincioşii sě nu încheie căsătorii fără sfatul episcopului; e limpede, că pentru aceea, ca sě poată judecă episcopul, oare respectivii pot sě încheie căsătorie după legile Bisericii catolice ori nu?

Asemenea şi Atenagora, filosoful păgân întors la creştinism, în apologia, ce a îndreptat-o pe la anul 175 după Christos cătră imperatorul roman de pe atunci spre apěrarea creştinilor, ḑice apriat: „că la noi creştinii fieşte-cine pe aceea o priveşte şi recunoaşte de muiere, pe care a luat-o de soţie nu după legea statului, ci după legea bisericii.“

Eată dar' Iubiţilor Fii, că şi pe timpul prigonirilor eră o sfântă datorinţă a credincioşilor, sě închie căsătoriile lor după legile Bisericii. Şi cei dintâi creştini au împlinit datorinţele lor cu conştiinţă chiar şi în butul prigonirilor suferite din partea puterii de stat.

Voi sunteţi urmaşii acestor sfinţi strămoşi; însufleţiţi de pilda lor şi Voi veţi face aceea, ce Vě demandă Maica Biserică, cu atât mai vîrtos, că o puteţi face chiar şi în înţelesul legii celei noue, ori cât ar fi ea altcum de vătěmătoare.

Eată dară proba, care va arěta fidelitatea în alipirea voastră cătră Biserică; se va vedè: dacă sunteţi ramuri roditoare ori neroditoare şi uscate pe marele pom încolţit din grăunţele de muştar şi întins preste toată lumea, pe care l-a sădit însuşi Domnul şi l-a udat cu sângele sěu şi a martirilor, ce au suferit moarte pentru Dînsul.

II.

După cele spuse ar fi o mare rătěcire, dacă aţi crede, că legea cea nouă ar fi schimbat ori modificat chiar şi în měsura cea mai mică datorinţele religioase, ce le-aţi avut până acuma cu privire la căsătorie, căci învěţătura şi legile Bisericii catolice despre căsătorie în butul introducerii aşa numitei căsătorii civile obleagă şi de aci încolo conştiinţa Voastră, şi Voi nici în viitoriu nu veţi putè sě le nesocotiţi fară de pěcat de moarte. Cu toate acestea afară de împlinirea strînsă a legilor bisericeşti la încheiarea căsătoriei veţi fi siliţi a băgă în samă şi prescrisele legii celei noue cu scopul, ca sfânta Voastră însoţire, ce are sě se lege în biserică, sě aibă şi înaintea statului urmări de drept civil.

Cum stam până acum?

Până acum statul căsătoria încheiată cu împlinirea legilor bisericii o recunoştea şi din partea sa de căsătorie legitimă, înzestrându-o cu toate urmările acelea, cari se nasc după dreptul civil din căsătorie.

După legea cea nouă statul căsătoria încheiată în faţa bisericii din partea sa acum deja nu o recunoaşte; pe soţii căsătoriţi îi priveşte aşa, ca şi cum ei nici nu ar fi soţi căsătoriţi; pe pruncii lor nu-i priveşte de prunci legiuţi, şi urmările de drept civil ale căsătoriei le dă numai acelor miri, cari împlinesc formalităţile cerute de legea cea nouă, cu privire la cari pentru îndrumare sě Vě îndreptaţi la păstorii Vostri sufleteşti.

Formalităţile acestea le împlinesc fraţii nostri catolici în ţeri de acelea în cari aşa numita căsătorie civilă s'a întrodus deja mai înainte. Veţi fi nevoiţi, iubiţilor în Christos Fii, sě le împliniţi şi Voi, şi anume numai cu acel scop, ca căsătoriei voastre încheiate în faţa Bisericii sě-i căştigaţi şi înaintea statului urmările de drept civil.

Însě fiind-că după sfânta noastră credinţă mirii catolici numai prin supunerea voinţei lor făcută înaintea Bisericii se fac adevěraţi căsătoriţi înaintea lui Dumneḑěu şi înaintea conştiinţei, lor nu le este ertat, ca formalităţile cerute prin lege sě le împlinească cu acel scop, ca înaintea oficialului civil sě încheie căsătorie creştină, ci numai cu acel scop, ca ei căsătoriei sale, ce o vor încheiă după rěnduieala Bisericii catolice, sě-i asigureze drepturile civile.

Făcênd deci astfeliu destul recerinţelor legii, nici odată nu Vě veţi uită de aceea, că împlinind funcţiunea civilă încă nu aţi făcut destul datorinţei Voastre de catolici; anume trebue sě Vě alipiţi de credinţa strămoşilor, părinţilor Vostri catolici, după care căsătoria e taină, şi mirii creştini, — pe cum am ḑis mai sus, — numai aşa se împărtăşesc în taina aceasta, dacă însoţirea căsătoriei o încheie după rênduielile sfintei maice Biserice; voinţa aceea a lor, că ei încheie laolaltă căsătorie, o spun înaintea parochului competent ori înaintea preotului delegat printr'însul şi cel puţin înaintea alor doi martori.

În urmarea acestora îndatorăm în conştiinţă pe miri, ca mai înainte de ce ar porní la organul civil funcţiunea civilă, propusul sěu de a se căsătorí sě'l dee de ştire mai întâiu negreşit parochului, ca printr'însul sě se poată împliní pregătirile de lipsă pentru încheierea bisericească a căsătoriei, şi pedecile bisericeşti, cari poate ar esistá, sě se poată delătură.

Dacă parochul a făcut pregătirile şi a dat de ştire mirilor, că împotriva încheierii căsătoriei lor din partea bisericei nu esistă nici un feliu de pedecă, după aceasta, însě numai după aceasta, pot mirii sě meargă la purtătoriul matriculei, şi îi dau de ştire şi acestuia, că vor sě se căsătorească.

Pe dragostea Domnului nostru Isus Christos rugăm şi admoniăm pe cei ce vor a se căsătorí, ca după ce au făcut destul recerinţelor legii civile, dacă numai se poate, încă în aceeaşi ḑi sě încheie căsătoria în biserică, înaintea feţei lui Dumneḑeu după rênduiala bisericei; ear' dacă din ori-ce causă li-ar fi cu neputinţă a merge în aceeaşi ḑi ori mai multe ḑile în biserică, până când nu s'au căsătorit după prescrisele bisericei, până atunci ei nu se pot priví de căsătoriţi, nu pot deprinde drepturile soţilor de căsătorie.

Nutrim sperarea aceea mângăitoare, că voi toţi, iubiţi fii, veţi primí cu ascultare gata şi veţi împliní acestea îndrumări şi admoniări archiereşti ale noastre. Ear' dacă s'ar aflá credincioşi catolici de aceia (de ce sě ne ferească Dumneḑeu), cari s'ar îndestulí cu singura încheiare a aşa numitei căsătorii civile şi după aceasta nu încheie căsătoria creştinească, acelora suntem siliţi deja acum, sě le declarăm, că biserica catolică nici odată nu-i va recunoaşte de adevěraţi soţi de căsătorie creştini, şi de oare-ce ei dispreţuesc înaintea oamenilor legile bisericei şi prin aceasta sunt spre sminteală, se înţelege de la sine, că atari oameni ca pěcătoşi publici pe lângă împotrivirea lor statornică şi pe lângă convieţuirea lor pěcătoasă continuată nu pot fi deslegaţi în taina mărturisirei şi aşa nu pot fi lăsaţi nici la sfânta cuminecătură; se eschid şi de la deprinderea unor drepturi bisericeşti: nu pot fi primiţi la botez şi la sfântul mir ca nănaşi, la cununii bisericeşti ca martori, oficiul de curator bisericesc nu li-se poate încredinţă, şi în înmormêntare bisericească încă se împărtăşesc numai atuncia, dacă ei mor împăcaţi cu Dumneḑeu, întrě semne de pocăinţă.

În sfîrşit Vě îndreptăm luarea aminte încă la o împregiurare însemnată.

Ştiţi, că căsătoria încheiată odată în mod valid nu se mai poate desface; însuşi domnul nostru Iisus Christos a ḑis: „Ce a împreunat Dumneḑeu, omul sě nu desfacă“; la altariu încă juraţi, că nu Vě veţi lăsă unul pe altul până la moarte.

Căsătoria nu se poate desface, aceasta e o dogmă, carea nu poate sě o schimbe nici o lege omenească.

Se poate întêmplá totuşi şi se şi întêmplă une-ori, că şi în căsătoria validă întrě soţii căsătoriţi convieţuirea se vědeşte, că nu e cu putinţă; în acest cas Biserica îl despărţeşte, pe cum se ḑice, de la pat şi measă, însě fără că ei sě înceteze a fi soţi de căsătorie; aşa dară nici bărbatul nu poate luá altă muiere, nici muierea nu se poate mărită după alt bărbat până atunci, până când nu moare unul dintr'înşii.

Chiar de aceea, dacă s'ar iví acel cas trist, că ar trebuí sě porniţi proces de despărţire, şi pe viitoriu rěmâne şi Vě leagă conştiinţa acea datorinţă, ca Voi sě Vě îndreptaţi cătră consistoriul bisericesc şi sě Vě întocmiţi viaţa după judecata lui.

Iubiţi în Christos Fii!

Am pus înaintea Voastră învěţătura Bisericii catolice şi datorinţa Voastră cu privire la căsătorie; V'am spus, cum aveţi sě Vě purtaţi faţă cu legea cea noauă, ca asigurându-Vě bunurile pământeşti şi după recerinţa legii civile, sě încheiaţi căsătorie adevěrată înaintea lui Dumneḑeu şi a Bisericii lui, şi anume numai înaintea lui Dumneḑeu şi a Bisericii lui.

Vě rugăm, ca Voi, cari sunteţi membri sfintei mame Biserice, spre a Vě căsătorí sě mergeţi şi pe viitoriu numai la altariul Domnului, căci numai aşa împliniţi datorinţa Voastră catolică, şi dorirea aceea de bine, cu care parinţii, rudeniile şi prietinii încarcă părechea, ce întemeiează o familie nouă, numai atunci poate sě priească, dacă o însoţeşte binecuvêntarea Bisericii şi a lui Dumneḑeu.

O mai ḑicem încă odată: instituţiunea cea nouă sě fie peatra de probă, prin care sě adeveriţi, că sunteţi adevěraţi catolici, soţii Sfinţilor şi casnicii lui Dumneḑeu.

Darul Domnului nostru Isus Christos, iubirea lui Dumneḑěu Tatăl şi împreunarea Spiritului Sfint sě fie şi sě rěmână cu Voi. Amin.

Dat în Budapesta din conferinţa noastră comună ţinută în 31 August şi 1 Septembre 1895.

Claudiu m. p., cardinal, archiepiscop de Strigoniu.

Lautenţiu m. p., cardinal, episcop de Oradea Mare.

Georgiu m. p., archiepiscop de Kalocsa şi Bács

Victor m. p., archiepiscop şi metropolit de Alba-Iulia şi Făgărăş.

Ioan m. p., episcop de Iaurin.

Mihail m. p., episcop gr. cat. de Oradea Mare.

Ferdinand m. p., episcop de Cinci-Biserici.

Constantin m. p., episcop de Vaţ.

Ioan m. p., episcop de Gherla.

Francisc m. p., episcopul Transilvaniei.

Corneliu m. p., episcop de Sabaria.

Ioan m. p, episcop de Eperjes.

Emeric m. p., episcop de Neutra.

Sigismund m. p., episcop de Caşovia.

Iuliu m. p., episcop de Sătmar.

Carol m. p., episcop de Vesprim.

Alesandru m. p., episcop de Cianad.

Filip m. p., episcop de Alba-Regală.

Iuliu m. p., episcop de Muncaciu.

Paul m. p., episcop de Scepuşiu.

Carol m. p., episcop de Beszterczebánya.

Hipolit m. p., archiabatele Muntelui Panoniei.

Ioan Szekeres m. p., vicariu capit. de Rosnavia.

Petru Pap m. p., vicariu capit. de Lugoş.

Austro-Ungaria.

Tisza Kálmán rěmâne. Acesta-i resultatul visitei, ce bětrânul Tisza a făcut'o Dumineca în Oradea-mare. Întrunindu-şi mamelucii la un banchet Tisza li-a ridicat un toast, în care li-a spus, că rěmâne şi mai departe în politică, apoi i-a sfătuit sě observe acurat legile cele noue şi în sfîrşit a vorbit şi despre cestiunea naţionalităţilor. În partea aceasta a ḑis următoarele: Eu mi-am esprimat părerea, că statul, guvernul şi societatea are datorinţa de a fi drept şi prevenitoriu faţă de ori-ce cetăţan. Şi acum ḑic că evenimentele mai noue probabil — accentuez *probabil*, vor avè o influinţă bună asupra *lor*, asupra lor ḑic, nu asupra noastră, a maghiarilor, şi dacă aceastâ influinţa se va dovedí, atunci nu *noi* vom fi causa dacă nu va încetá ori-ce neînţelegere şi amărăciune; dar' când esprim părerea aceasta, de altă parte recunosc că e necesar absolut, că sě fim *totdeauna în tot minutul gata*, ca cu aceia cari lucră în contra esistenţei, bunăstărei şi constituţiunei statului, cu aceia cari agită în contra lui, sě fim gata a-i face sě simţească în modul cel *mai sever puterea statului maghiar*.“ (Aplause îndelungate şi aprobări vii.)

Vorbe de toast!

Unirea creştinilor. Dr. *Kovács* Albert, profesor de dreptul canonic la facultatea juridică din Budapesta, de alt-cum de confesiune protestantă, publică din incidentul întrărei în vieaţă a reformelor bisericeşti un remarcabil articol în „Nemzeti Ujság“. Eată conclusiunea acestui articol:

„Confesiunile creştine pot cu drept sě se lupte una cu alta asupra adevěrului punctelor lor de vedere, dar' numai până atunci, până când *un duşman comun* nu atacă fundamentul comun al tuturor. Când însě este atacată basa de esistenţă a tuturor confesiunilor; atunci datoare sunt sě lase la o parte, întru cât omeneşte se poate, diferenţele dintrě sine şi sě ţină la olaltă, . . . sě ţină la olaltă pentru a apěrá în comun credinţa şi moralul creştin al poporului nostru. Dacă preoţimea creştină poate sě apere aceste comori în faţa triumfului de acum al naturalismului, ea va face un serviciu neperitoriu bisericei lui Christos, naţiunei maghiare şi ţerei noastre! Francia ne-a prevenit cu reformele „bisericeşti“ politice cu 100 de ani, şi eată, că acolo $^1/_5$ parte din

locuitori sunt nebotezaţi şi o parte din oameni se nisueşte sĕ reformeze cu *bombe* unele scăderi ale societăţei."

Apelul acesta e îndreptat cătră confesiunile creştine m a g h i a r e; mutatis mutandis însĕ ar putè suná tuturor confesiunilor creştine din Ungaria — sau confesiunilor române separat şi special.

România.

Inaugurarea podului „Regele Carol I."

Drept întregire a raportului despre festivităţile de la *Cernavoda* ve trimit aci toastul ministrului *Olănescu* şi cuvêntarea regelui.

I.

Toastul dlui C. Olănescu.

Sire!

Se apropie 18 veacuri de când valurile măreţei Dunăre au fost subjugate pentru întâia-oară. Atunci, un mare domn *din apus*, a zidit podul sĕu de peatră, ca sĕ zămiilească neamul românesc şi sĕ-şi scrie numele în cartea nemurirei.

Astădi, Majestatea Ta, *venit tot din apus*, înfrângi pentru a doua-oară cu peatră şi cu fer falnicul fluviu ca sĕ asiguri pentru totdeauna pacinica propăşire a regatului, pe care cu vitejie şi înţelepciune l'ai întemeiat în acea vale pe care a smuls'o barbariei împĕratul Traian.

Astfeliu se leagă firul întrerupt al istoriei şi se amestecă în admiraţiunea şi recunoştinţa noastră *chipul lui Traian, întemeietoriul, cu al lui Carol, reînvietoriul*, şí unul şí altul viteji şi biruitori în rĕsboaie, şí unul şí altul mari şi spornici ziditori de monumente, fală a vremurilor lor.

Gloria împĕratului roman strămoşii nostri au nemurit'o în coloana de peatră din Roma şi în trofeul, pe care tot aci, tot pe acest pământ al Dobrogei, l'au aşedat, dovadă a adâncilor cuminţii cari au înţeles importanţa ţerei cucerită de Traian pentru împĕraţia romană şi a malului drept al Dunărei pentru noua provincie.

Slava Majestăţei Tale se va nemurí de urmaşii nostri pe tot pământul României, pre cum stă întipărită în toate inimele noastre dragostea cătră Majestatea Ta. Nicăiri însĕ mai mult de cât în aceasta parte a regatului, pe care, după 400 ani de despărţire de la trupul patriei, a fost dat Majestăţei Tale sĕ o alipească earăşi, şi pentru totdeauna, la coroana acelor Voevodi, cari cu mândrie şi înaltă prevedere puneau în titlurile lor şi pe acela de stăpânitoriu al Dobrogei.

Nimic n'a lipsit, Sire, Domniei Majestăţei Tale. Ai cucerit neatârnarea şi ai înfiinţat regatul, ai înzestrat România cu drumurile de fer, şi astădi ai deschis drumul la mare, acel drum, fără de care nici un neam până acum n'a putut întemeiá putere trainică.

Fericit şi biruitor ai fost în rĕsboaie, Sire, fericit şi biruitor eşti în timp de pace. Fericit şi biruitor, pentru că în totdeauna ai avut o nemărginită încredere în supuşii Majestăţei Tale. *Cu ostaşii ţerei ai învins în câmpiile Bulgariei, cu meşterii ţerei ai îngenunchiat Dunărea.*

De aceea, Sire, încrederei nestrămutate a Majestăţei Tale rĕspunde credinţa neţĕrmurită a naţiunei, şi din Carpaţi până la mare, din tot locul, rĕsună un singur strigat:

Sĕ trăiţi, Sire!
Sĕ trăiească M. S. regina!
Sĕ trăiească dinastia noastră!

II.

Cuvêntarea M. Sale Regelui.

Întruniţi aci pe ţermurii Dobrogei, depurarea *unită prin sângele vitejilor nostri* şi din nou făurită printr'un lanţ de fer cu România, serbăm un eveniment aşteptat cu nerăbdare de ţeara întreagă, care va găsí un resunet puternic departe peste hotarele sale.

Sĕvĕrşirea podului peste Dunăre, dorit de un sfert de veac de Mine, este astădi un fapt împlinit, şi uriaş se ridică înaintea noastră această falnică operă, ca o mărturie vĕdită a *tăriei* Regatului.

Geniul omenesc, în care se resfrânge avêntul şi progresul puternic al României, a învins toate greutăţile, a înlăturat toate piedecile pentru a esecută o lucrare trainică şi neperitoare, care trebue sĕ arete lumei, că *vrednic este poporul român de frumoasa sa chămare* la gurile Dunărei şi *pe pragul Orientului.*

Monumentele sunt istoria vie a popoarelor; până astădi urmele lui Traian nu s'au şters. Cine nu vorbeşte de podul sĕu de la Severin? Sĕ dee Dumnedĕu, ca al doilea pod stabilit după mii de ani pe Dunărea de jos sĕ mai trăiească veacuri spre a povestí generaţiunilor viitoare din neam, în neam, că numai prin *jertfe, lupte şi o muncă statornică* Statul român a putut fi întemeiat.

Mândru pot fi dar', că sub domnia Mea s'a conceput şi s'a isprăvit prin inginerii nostri acest măreţ pod, care va atrage o însemnată parte a comerciului european pe căile noastre ferate, fiind-că astădi stăpânim linia cea mai scurtă între mările Nordice şi ţerile din Orient.

Aruncăm acum o privire mai departe pe mare, pe această nemărginită cale de apă, unde se încrucişează nenumĕratele drumuri ale mişcării întregei lumi, cari rĕspândesc bogăţiile asupra naţiunilor.

Prin portul de la Constanţa, podul de peste Dunăre ne deschide această cale largă, care va sporí într'un mod neaşteptat relaţiunile noastre comerciale şi va asigurá desvoltarea noastră maritimă. *Steagul României*, care este deja cunoscut în porturile din Europa, în curênd *va fâlfâí şi în ţerile cele mai depărtate ale universului, ducênd cu dînsul renumele scumpei noastre Patrie.*

Cu inima plină de bucurie esprim această convingere în faţa acestei impunătoare adunări, în faţa uriaşului nostru pod, pe care îl privesc ca *cheia de aur a unui viitoriu strălucit*, mulţumind călduros tuturor acelora cari au contribuit la marea isbândă ce se sĕrbătoreşte astădi de noi cu atât de adâncă satisfacţie.

Mulţumesc de asemenea pentru cuvintele aşa de bine simţite şi aşa de măgulitoare pentru Mine, mulţumesc corpului technic pentru rîvna şi hărnicia ce a desfăşurat în numĕroasele lucrări publice sĕvĕrşite în cursul celor din urmă ani, şi care găseşte adi cea mai frumoasă rĕsplată în podul de peste Dunăre.

Fericit sunt, că Inalţii oaspeţi şi Domniile Voastre toţi sunteţi martori la această memorabilă di, care înseamnă o *nouă epocă în istoria desvoltării noastre economice*, şi sunt sigur că vĕ veţi uní cu Mine în strigarea de: *Sĕ trăiască iubita noastră Românie, al cărei avênt nimeni nu'l mai poate oprí în drumul mărirei şi al propăşirei!*

Străinătate.

Demonstraţiune contra Turciei. (C o n s t a n t i n o p o l, 1 Octobre.) Adi din incidentul dilei morţilor comitetul armean a pus la cale o demonstraţiune contra Porţei şi a voit sĕ subşteamă un memorand, în care *protestează contra modului de tractare faţă cu naţiunea armeană şi contra deţinerilor politice isvorite din evenimentele de la Sassun*, şi cere resolvarea cestiunei reformelor. Memorandul, subscris de „comitetul organisătoriu al marei demonstraţiuni naţionale" şi datat de adi, pretinde următoarele:

Înfiinţarea unei provincie armene sub guvernarea unui european, pe care cu învoirea Porţei sĕ'l aleagă puterile europene; apoi instituirea unui „assemblée representative auprès gouverneur général" şi introducerea de reforme administraţionale şi economice, cari toate sunt circumscrise în memorand. În pasagiul ultim se dice, că acestea sunt dorinţele atât ale poporaţiunei creştine, cât şí ale celei mohamedane, şi că realisarea acelora se pretinde din interes comun; apoi declară că poporul armean aşteaptă cu paciinţă acum de mult timp. Dacă Poarta nu resoalvă cestiunea reformelor, situaţiunea şi dispositiunea de acum poate sĕ devină isvor de mari calamităţi atât pentru poporul armean cât şí pentru Poarta însaşi.

Pentru împedecarea demonstraţiunei s'a recurs la estinse mĕsuri poliţiale, ceea-ce a provocat *serioase ciocniri între popor şi poliţie, cu care ocasiune un sergent de gendarmi a fost ucis şi s'au făcut numĕroase deţineri.* — Amĕnunte lipsesc.

În Stambul au fost prinşi foarte mulţi armeni fugăriţi. Pe mai mulţi dintrĕ acestia cu toate ca erau urmaţi de câte 2—3 poliţisti ori gendarmi, *poporaţiunea mohamedană i-a bătut cu ciomaguri şi cu petri, rănindu-i grav, ear' pe alţii i-a omorît cu puşcături de revolvĕr.* Martori oculari demni de toată încrederea confirmă, că cinci inşi au fost astfeliu ucişi. Poporaţiunea mohamedană din acea parte a oraşului e în foarte mare agitaţiune; preoţimea şi softalii o agită într'una. În primul loc softalii au proces la maltratări şi omoruri. Multe sute de armeni sunt deţinuţi.

Puterile europene contra Chinei. (B e r l i n, 1 Octobre.) Cercurile politice de aici se ocupă serios cu eventualitatea unei întreveniri armate a puterilor europene contra Chinei, fiind-că numai armele au respect înaintea guvernului chinez. Notelor diplomatice guvernul chinez rĕspunde numai cu intrigi viclene. Autorităţile chineze pun totul în mişcare, ca investigaţiunea pornită în afacerea măcelurilor de la Chucengi sĕ rĕmână fără resultat. Patrudeci deţinuţi au fost puşi pe picior liber contra voinţei consulilor, ear' soldaţii chinezi au insultat pe consulul englez. — Consulii s'au decis sĕ se re'ntoarcă la Fuceau.

Libertate ori moarte. (S a l o n i c, 1 Octobre.) Vineri seara au transportat de nou 40 prisonieri bulgari şi macedo-bulgari în temniţele de la Jedicule. Stradele erau ocupate de soldaţi şi gendarmi, fiind-că se temeau, că bulgarii vor face demonstraţiuni. Între prisonieri şease aveau uniformă militară, cu chipíu bulgar şi cu devisa „Libertate ori moarte" cusută pe pept; erau apoi între ei doi preoţi şi 32 ţerani, cari erau îmbrăcaţi în simplele lor haine ţărăneşti şi cu chipíu militar. Prisonierii erau doi câte doi legaţi de olaltă cu lanţuri la mâni şi la gât.

Cronică.

Timişoara, 2 Octobre n.

Ştire personală. Prea Sânţitul domn episcop diecesan Nicolae *Popea*, scrie „F. D.", pentru restaurarea sănĕtăţei sale a plecat la Băile-Herculane Duminecă în 29 Septembre.

„Reformele" în Timişoara. La 29 Septembre s'au cununat în Timişoara 59 părechi. Astădi la 4 oare d. a. se va face prima căsătorie. Mirii imediat se vor cunună şí la biserică. (sunt reformaţi.)

Necrolog. Cu inimă frântă de durere anunţăm în numele nostru şi al tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor moartea neuitatei soţiă, mamă, soră şi mătuşă Ana *Vancu* născ. *Nica*, întêmplată în 25 Septembre n. seara la 12 oare. după lungi dar' grele suferinţe, în anul 39 al vieţei şi al 20-lea al căsătoriei sale. Rĕmăşiţele pămênteşti ale defunctei se vor aşedá spre odihnă vecinică Vineri în 27 Septembre n. la 5 oare postmeridiane după ritul bisericei ort. române, în cimiteriul din Arad. — Arad, 26 Septembre n. 1895. — Fie-i ţĕrina uşoară şi memoria binecuvêntată! Ioan Vancu, înv., ca soţ. Iulia, ca fiică. Alesandru Nica, preot şi fam., frate. Alesandru Nica, preot şi fam., nepot. Antoniu Nica, înv. şi fam., Romul Bortoş, înv., Remus Bortoş, înv., ca nepoţi. Nicolau Bortoş, înv., cumnat. Ana Leuca, preoteasă, nepoată.

Şedinţă scandaloasă. În şedinţa administrativă a comitatului *Pojon*, transcriptul comitatului Trencin prin care lui Bánffy în afacerea cu Agliardi i-se dă vot de încredere, — a provocat un scandal foarte mare. Multe şi aspre voci s'au ridicat în contra acestui în adevĕr transcript, şi o învĕrşunată luptă s'a început. Preotul romano-catolic *Iedlicska* şi primariul din Somorja *Szidó*, au sărit unul la altul cu bastoanele şi începură a se îmblătí. Şi cu toate acestea transcriptul a fost acceptat.

Atentat contra trenului. În dilele trecute o bandă de lotri a încercat un atentat contra trenului de persoane din Anatolia. Spre a provocá derailarea trenului, banda a rupt şi depărtat 12—15 şine, apoi s'a pus la păndă aşteptând catastrofa, pentru ca sĕ poată jăfuí trenul. Între călĕtori erá şi cassariul provincial, care aveá la sine 25.000 f. turceşti destinaţi pentru cassa principală din Constantinopol. Maşinistul a observat însĕ periclul şi prin oprirea trenului a mântuit pe bieţii călĕtori de nenorocire. De atunci linia ferată e neîntrerupt păzită de gendarmi şi şí pe trenuri călĕtoresc gendarmi de pază.

Dieta de la Budapesta.

Camera deputaţilor.

— Şedinţa de la 1 Octobre n. —

La ordinea dilei de eri a camerei au fost puse numai interpelaţiuni. Şedinţa a fost destul de cercetată, numai acei membri ai guvernului n'au fost de faţă, cari au putut ştí că vor fi interpelaţi.

După referadele presidiale, deputatul *Szalay* Imre a adresat o interpelare ministrului de comerciu în cestiunea importului de vin italian. — Lui Szalay i-a urmat deputatul *Kovács* József interpelând pe ministrul de agricultură pentru negligenţa observată de acesta la asigurările averilor de stat şi a nume la averile hergheliilor de stat.

A mai interpelat apoi pe ministrul de agricultură şi deputatul *Bernáth* Béla. Interpelaţiunea acestuia este următoarea: „Are de scop domnul ministru de a înaintá camerei projectul de lege privitoriu la ajutorarea şi favorisările din partea statului a proprietarilor de vii, păgubiţi prin devastările phylloxerei?"

Cu acestea şedinţa începută la 12 oare s'a terminat la 1 oară d. a.

Invitare la abonament.

Cu *1 Septembre st. v.* se începe nou abonament lunar, la care invităm publicul românesc.

Preţul de abonament la ḑiariul »*Dreptatea*« **s'a redus de la 12 la 10 fl. pe an.**

Manţinênd ţinuta noastră cea vechiă, calmă, solidă şi objectivă întru toate, susţinênd toate legăturile noastre ca şi până acum vom dá în mâna cetitorilor nu numai ḑiariul celor mai proaspete informaţiuni, ci şi cel mai eftin, cel mai uşor de abonat.

Cât despre timpul apariţiei, »Dreptatea« apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţurile de abonament:

Pentru monarchiă:

Abonamentul anual costă	fl. 10·—
„ semestral	„ 5·—
„ treilunar	„ 2·50
„ lunar	„ 0·85

Pentru România şi străinătate:

Abonamentul anual costă	Frci 37·—
„ semestral	„ 18·50

Abonaţii vechi sunt rugaţi a se provocá la numĕrul sub care au primit până acum foaia, ori sĕ lipească adresa pe cuponul mandatului.

Abonenţii noi sunt rugaţi a scrie adresa corect şi legibil.

Abonamentele se fac mai cu înlesnire prin m a n d a t e p o s t a l e. Domnii abonaţi sunt rugaţi a însemná pe cuponul mandatului timpul pentru care trimit abonamentul.

Amintim şí la acest loc, că ḑiariul nostru se va trimite numai acelor abonaţi, cari au s o l v i t î n a i n t e abonamentul şi numai pe acel timp pe care au solvit.

Abonamentele se trimit la adresa administraţiunei ḑiariului „Dreptatea" în T i m i ş o a r a, (Temesvár, Zápolyagasse,) Nr. 41.

Redacţiunea şi Administraţiunea ḑiariului „Dreptatea".

Bursa de Budapesta din 30 Septembre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	123.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4½	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	4½	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „ . . .		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. (sc. de d.)	4½%	100.75
„ „ „ „ croate . . „	4½%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . .	4 2/10	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4 2/10%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . .	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . .	4 2/10%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		193.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	100.15

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes" intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . . .	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu . . .	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K. . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu . . .	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio" 200	—.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.92
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.93
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . .	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ 5%		100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani		101.—
„ „ „ „ „ 5%		101.—
„ „ „ „ „ 5½%		100.50
„ de credit ardeleană 5%		101.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani . . .		99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani . . .		98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%		102.25
„ „ „ „ „ 5½%		—.—
„ „ „ „ „ 6%		—.—
„ „ „ „ „ 4½% em. VI. .		100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani . . .		—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani		—.—
„ „ „ „ III emis 5%		102.25
„ „ „ „ IV emis. 4½% . . .		100.50
„ I. de credit din Timişoara 5% . .		102.—
„ I. „ „ „ „ 4½% . .		99.50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4%		128.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	122 —
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	140.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100 . . .	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv" 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 lire . .	12.75
„ „ „ „ „ (st. austr.) .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 30 Septembre 1895.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil.	per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil.	per 100 chil.	5.90—5.95
Sĕcară, greutatea cualit.	per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit.	per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, venturat	per 100 chil.	6.40—6.50
Cucuruz, nou	per 100 chil.	5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct. . .	în bani per 100 kgr.	6.69 şi	6.71
Grâu la Mart.-Apr.	„ „ „ „ „	7.05 şi	7.06
Grâu Maiu-Iuniu .	„ „ „ „ „	—.— şi	—.—
Sĕcară la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.06 şi	5.07
Porumb Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	6.13 şi	5.15
Porumb Iul.-Aug. .	„ „ „ „ „	5.07 şi	5.09
Porumb Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	5.08 şi	5.10
Ovĕs la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.87 şi	5.89
Ovĕs la Mart.-April	„ „ „ „ „	—.— şi	—.—
Rapiţă Aug.-Sept. .	„ „ „ „ „	9.45 şi	9.50

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.